

Handläggare
Carolina Bjurling
Telefon: 0850810052

Till
Östermalms stadsdelsnämnd
2021-06-22

Medborgarförslag om porrfilter inom skola och barnomsorg.

Svar på medborgarförslag

Förslag till beslut

1. Medborgarförslaget besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Medborgarförslaget skickas till kommunstyrelsen och utbildningsnämnden för kännedom.

Sammanfattning

Förslagsställaren föreslår att förskola, skola, fritids, bibliotek och andra platser i kommunens regi där barn vistas ska vara en porrfri zon. Förslagsställaren efterfrågar en aktiv porrprevention bestående av såväl tekniska åtgärder som en policy om att det inte är acceptabelt att spela upp nätpornografi i de verksamheter som kommunen är huvudman för där barn vistas.

I detta tjänsteutlåtande beskrivs hur Östermalms stadsdels nämnds verksamheter för barn förhåller sig till frågan. Eftersom förslaget avser hela kommunen föreslår förvaltningen att medborgarförslaget skickas till kommunstyrelsen och utbildningsnämnden för kännedom.

Bakgrund

Ett förslag om att förskola, skola, fritids, bibliotek och andra platser i kommunens regi där barn vistas ska vara en porrfri zon inkom till Östermalms stadsdelsnämnd den 27 april 2021. Nämnden beslutade på sitt sammanträde i maj att överlämna förslaget till förvaltningen för beredning.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kvalitetsavdelningen i samråd förskole- och parklekavdelningen och socialtjänstavdelningens preventionsenhet. Även stadsledningskontorets avdelning för digitalisering och it, utbildningsförvaltningens IKT-enhet och S:t Erik kommunikation har bidragit med underlag till ärendet.

Ärendet

Förslagets innehåll

Förslagsställaren skriver: ”Som kommuninvånare förväntar jag mig att förskola, skola, fritids, bibliotek och andra platser i kommunens regi där barn vistas ska vara en porrfri zon.” För att det ska bli en realitet menar förslagsställaren att det är nödvändigt att kommunen inför en aktiv porrprevention genom följande åtgärder: Installera porrfilter/teknisk lösning på kommunens digitala enheter och wifi-nätverk i verksamheter där kommunen är huvudman. Införa en policy om att det inte är acceptabelt att spela upp nätpornografi, varken via kommunens nätverk, kommunens digitala enheter eller privat teknisk utrustning som t.ex. privat smartphone på de verksamheter som kommunen är huvudman för där barn vistas.

Kommunens organisation

Stockholms stad är organiserad i stadsdelsnämnder, facknämnder och kommunala bolag. Ansvaret för kommunala verksamheter där barn vistas är uppdelat på flera förvaltningar. Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunal förskoleverksamhet och fritidsverksamhet för unga. Utbildningsnämnden, som har stadens största förvaltning, ansvarar för förskoleklasser, grundskola, gymnasieskola, fritidshem och fritidsklubb samt omsorg på obekvämt arbetstid. De hanterar frågor även som är stadsgemensamma för förskolorna, i nära samverkan med stadsdelsnämnderna. Utöver det finns kulturförvaltning, med ansvar för kulturskola och bibliotek bland annat, och idrottsförvaltning, som även de har verksamheter som riktar sig till barn och unga. Östermalms stadsdelsnämnd har därför begränsad rådighet gällande verksamheter och platser i kommunens regi där barn vistas.

Webbfilter/teknisk lösning

Det är kommunstyrelsens förvaltning, stadsledningskontorets avdelning för it och digitalisering, som ansvarar för stadens webbfilter. Webbfiltertjänsten levereras av ett av stadens bolag S:t Erik Kommunikation. Webbfilteret skyddar elever, anställda och användare från olagligt och osäkert innehåll som exempelvis barnpornografi. Innehåll som inte är olagligt eller osäkert men som kan bedömas vara olämpligt eller obehagligt, exempelvis laglig pornografi spärras inte. Filtert varnar istället användaren som själv aktivt får välja om hen vill surfa vidare.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Förskole- och parklekavdelningen

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Nämnder och bolag i staden kan styra över vad webbfilteret ska påverka genom att beställa ändringar inom sin del av nätverket. När det gäller stadens pedagogiska verksamheter har stadsledningskontoret och utbildningsförvaltningen beslutat att

utbildningsförvaltningen centralt ska fatta beslut gällande vilka kategorier av webbsidor som webbfilterfunktionen ska försöka varna för eller blockera. Enligt uppgift ska utbildningsförvaltningen, utöver det webbfilter som gäller alla stadens verksamheter, beställt porrfilter för de pedagogiska verksamheterna.

Stockholms stad har således redan valt att implementera åtgärder, som bidrar till att minska risken för ofrivillig exponering. Filtret förhindrar däremot inte en motiverad användare att porrsurfa eller begå de handlingar som beskrivs i medborgarförslaget. Det är möjligt att kringgå filtret med enkla medel, det blockerar exempelvis inte sökningar via sökmotorer. Ett annat bekymmer i sammanhanget är att allt fler webbplatser övergår till att använda https, istället för http, vilket gör det tekniskt omöjligt att komma åt problemet. När trafiken från webbplatsen är krypterad kan den inte "avlyssnas" och blockeras. I grunden är det bra, det gör internet säkrare för de flesta av oss, men i detta fall jobbar den ökade säkerheten emot intentionen i medborgarförslaget.

Den tekniska lösningen som finns tillgänglig kan enbart appliceras på användare som är uppkopplade på stadens nätverk. Om användaren har med egen mobil enhet i verksamheten kan filtret kringgå genom att gå över till att använda mobildata och skicka data över mobilnätet. Därför är det som förslagsställaren skriver viktigt att stadens verksamheter för barn och unga har kännedom om hur filtret fungerar och ett medvetet förhållningssätt.

Policy

Förskoleverksamheten

Utifrån förskolans uppdrag, som styrs av Läroplanen, arbetar förskolan med värdegrundsfrågor och grundläggande värden som speglar de värden och rättigheter som uttrycks i FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Förskolans utbildning utgår från vad som bedöms vara barnets bästa, att barn har rätt till delaktighet och inflytande och att barnen ska få kännedom om sina rättigheter. Innehåll som är olagligt, olämpligt eller obehagligt ska inte något barn möta inom förskolans verksamhet. Barnen i Östermalms kommunala förskolor lämnas inte ensamma med digitala verktyg som det går att surfa på.

Fritidsverksamhet för unga

Nämndens fritidsverksamhet för unga, Humlanhuset, vänder sig till målgruppen 13-19 år. Verksamhet för unga är på ett helt annat sätt berörd av frågeställningen eftersom de är aktiva användare av internet och vanligtvis har med sig egna mobila enheter i verksamheten. Humlanhuset arbetar för ungdomar, för att förändra och förbättra deras livssituation. Medborgarförslaget har diskuterats i verksamheten som vill vara tydlig med att det ska vara en trygg plats där ingen ska utsättas för att behöva titta på porr, att de strävar efter att skydda ungdomarna för den exponeringen. Utgångspunkten är att Humlanhuset ska vara fritt från porr oavsett om det handlar om bilder eller surfande.

Om personalen skulle upptäcka att någon porrsurfat lyfter de upp det i syfte att identifiera om det föreligger eventuell problematik. Medarbetarna hanterar det då själva inom ramen för uppdraget alternativt hänvisar vidare till exempelvis ungdomsmottagningen. Är ungdomarna i grupp förs samtal i grupp om de så önskar eller individuellt om de föredrar det. De pratar då om samtycke och innebörd, om objektivering och förnedring det vill säga de negativa konsekvenserna av porr. Medarbetarna undviker att skam- och skuldbelägga ungdomarna, för att de ska våga prata om detta med personalen. Humlanhuset avser inte heller att förbjuda någon att delta i verksamheten som tittat på porr, då de misstänker att de då riskerar att isolera problemet hos ungdomen och bara förflytta den eventuella problematiken istället för att ta hand om det.

Humlanhuset erbjuder hbtqia+ hängat Lili på måndagar, där de lyfter frågan om behov finns. Fältassistenter arbetar med machofabriken, som verktyg för jämställdhet och mot våld bland unga, i syfte att främja en inkluderande och normbrytande kultur och förebygga en osund machokultur där porr kan normaliseras.

Synpunkter och förslag

Medborgarförslaget gäller aktiv porrprevention för barn på platser där barn visas som kommunen är huvudman för. I detta tjänsteutlåtande beskrivs hur Östermalms stadsdels nämnds verksamheter för barn förhåller sig till frågan. Eftersom förslaget avser hela kommunen föreslår förvaltningen att medborgarförslaget skickas till kommunstyrelsen och utbildningsnämnden för kännedom.

Östermalms stadsdelsförvaltning
Förskole- och parklekavdelningen

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Kerstin Andersson
Stadsdelsdirektör

Bilagor

1. Medborgarförslaget

Östermalms stadsdelsförvaltning
Förskole- och parklekavdelningen

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Andersson, Stadsdelsdirektör	2021-06-07